

ȚIGĂRILE ELECTRONICE – PROVOCĂRI CONTEMPORANE ÎN SĂNĂTATE PUBLICĂ ȘI PERSPECTIVE GLOBALE

Daniela TULBEA^{id}, Mihaela VLAS^{id}, Aliona SERBULENCO^{id}

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Republica Moldova

Autor corespondent: Daniela Tulbea, e-mail: danielatulbea3@gmail.com

Introducere. Țigările electronice reprezintă o nouă provocare pentru sănătatea publică în întreaga lume, fiind utilizate și popularizate în rândul diferitor categorii de populație. Promovarea fumatului alternativ atât printre fumătorii de țigări clasice ca fiind un mijloc de a renunța la tutun, cât și marketing-ul strategic ce promite mai puține efecte negative, subminează rezultatele ultimelor decenii ale campaniilor antifumat.

Scop. Determinarea prevalenței utilizării țigărilor electronice în rândul populației, analiza efectelor negative asupra sănătății în urma popularizării acestora și evaluarea strategiilor actuale de promovare a sănătății.

Material și metode. A fost realizată o revizuire sistematică descriptivă a literaturii științifice publicate în perioada 2018–2023. Căutările au fost efectuate în bazele de date PubMed, Scopus și Google Scholar, utilizând cuvinte-cheie relevante. Dintr-un total de 246 de surse identificate, au fost incluse 52 de articole și 5 rapoarte care prezentau date epidemiologice, efecte clinice și intervenții de prevenție. Publicațiile fără relevanță clinică, studiile cu eșantion <50 participanți și sursele fără date statistice au fost excluse. Suplimentar, au fost analizate 5 rapoarte internaționale (OMS, CDC, Eurostat) ce conțineau date observaționale privind prevalența consumului de țigări electronice.

Rezultate. O prevalență globală de 11,2% a consumului a fost raportată, cu o creștere semnificativă în rândul tinerilor (18–24 ani: 29,0% în 2023 vs 10,3% în 2018, $p < 0,001$) și adolescenților (9,2% vs 5,6%, $p = 0,006$). Au fost raportate complicații respiratorii (episoade de tuse, dispnee accentuată) la 26,7% dintre utilizatori comparativ cu 12,1% în grupul non-utilizator ($p = 0,003$) și simptome cardiovasculare (tahicardie, hipertensiune tranzitorie) la 18,3% vs 7,2% ($p = 0,009$). Reducerea consumului (14,8% în 2021 vs 6,5% în 2023, $p = 0,002$) și scăderea simptomelor asociate (16,4% vs 28,9%, $p = 0,011$) au fost observate la persoanele incluse în programe de consiliere și prevenție.

Concluzii. Studiul a evidențiat o creștere semnificativă a prevalenței consumului de țigări electronice, mai ales în rândul tinerilor și adolescenților, fiind asociată cu simptome respiratorii și cardiovasculare comparabile cu cele produse de fumatul clasic. Rezultatele susțin necesitatea extinderii programelor de consiliere și prevenție, care s-au dovedit eficiente în reducerea consumului și a simptomelor asociate, precum și elaborarea unor politici anti-fumat și campanii de informare adaptate grupurilor vulnerabile și contextului actual.

Cuvinte-cheie: țigări electronice, sănătate publică, efecte nocive, politici anti-fumat.